

Kennisontsluiting Hogescholen & Universiteiten

Fietsberaadnotitie - januari 2021

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Kennisontsluiting Universiteiten	3
3	Kennisontsluiting Hoge Scholen	5
	Bijlage 1 : Informatie per Universiteit	6
	Bijlage 2 : Informatie per Hogeschool	9
	Bijlage 3 : Tabel Fietskennis	10

1 INLEIDING

Deze notitie is geschreven in het kader van thema E van Tour de Force. In dit thema wordt gekeken naar hoe het beste fietskennis kan worden gebundeld en toegepast. Een belangrijk onderdeel van dit proces is het vinden van de kennis; voordat er überhaupt iets kan worden gebundeld of toegepast dient de kennis (openbaar) beschikbaar te zijn. Deze kennisdeling vindt op allerlei manieren plaats, zowel openbaar als achter gesloten deuren. Dit is wat wij noemen de 'kennisinfrastructuur van fietskennis'.

Hogescholen en universiteiten zijn als kennisontwikkelaars een essentieel onderdeel van deze kennisinfrastructuur. De hoeveelheid kennis die zij tot hun beschikking hebben, heeft een grote invloed op de wereld van fiets en fietsbeleid. Echter is niet al deze kennis altijd zomaar beschikbaar; de kennisontsluiting van de verschillende educatie-institutes verschillen veel. In deze notitie wordt beschreven op welke manier universiteiten en hogescholen hun kennis delen, op basis van databases, prijzen, taal, en verschillen tussen kennisdocumenten van onderzoek & onderwijs. Verder ligt de focus van deze notitie alleen op universiteiten en hoge scholen die ook daadwerkelijk fietskennis produceren, en hun producten. Bijna elke universiteit/hoge school heeft een algemene bibliotheek met kennis vanuit allerlei andere instanties; deze worden dus in deze notitie niet meegenomen.

2 KENNISONTSLUITING UNIVERSITEITEN

2.1 Kennisontwikkeling

Kennis binnen universiteiten wordt op een aantal verschillende manieren opgedaan. Het tweeledige aspect van universiteiten uit zich ook in deze kennisontwikkeling: onderwijs en onderzoek. De grootste bron van kennisdocumenten voor universiteiten ligt in het onderzoek. Wetenschappers werken samen vanuit een faculteit of onderzoeksinstituut aan bepaalde thema's; bepaalde universiteiten specialiseren zich in bepaalde richtingen. Het onderzoek wat zij uitvoeren wordt uiteindelijk in papers, onderzoeksrapporten en boeken uitgebracht.

De tweede bron van kennisdocumenten komt uit het onderwijs. Studenten schrijven aan het eind van hun programma een bachelor- en masterscripties, welke door de meeste universiteiten wordt opgeslagen in een 'scriptie-archief'. Tussen de twee aspecten van kennisontwikkeling loopt de promovendus; deze wordt opgeleid tot volwaardig onderzoeker. Het promotieonderzoek wat hieruit voortvloeit dient een volwaardig onderzoek te zijn, en wordt op die manier ontsloten.

2.2 Kennisontsluiting

De bronnen van kennisdocumenten zoals hierboven beschreven zorgen ervoor dat universiteiten een constante stroom aan kennis hebben. Wat voor dit onderzoek van belang is, is op welke wijze universiteiten deze kennis ook daadwerkelijk ontsluiten. Er zijn een aantal algemene databases, zoals NARCIS, maar veel universiteiten maken ook gebruik van een eigen database. Hierin verschillen universiteiten op een aantal aspecten:

- **Prijs:** De meeste universiteiten hebben een mix tussen betaalde en gratis kennisdocumenten. Voor de betaalde documenten is een account van de universiteit vereist, of een lidmaatschap op wetenschappelijke bladen. Doorklikken op het artikel leidt in dat geval naar het wetenschappelijke blad waar het is gepubliceerd. Meestal gaat dit om 2/3^e van de kennisdocumenten. De rest is Open Access. Uitzondering hierop is de TU Delft; zij hebben alle kennisdocumenten 'van eigen bodem' als Open Access beschikbaar gesteld. Daarnaast hanteren bijna alle universiteiten de verplichting om proefschriften openbaar te maken in hun kennisbanken. Een aantal universiteiten hebben zelfs een officieel instellingsbeleid omtrent Open Access, zoals bijvoorbeeld TU Delft en TU Eindhoven. Het gebruik van Open Access, en daarmee vrije toegang tot wetenschappelijke kennis, is iets waar alle Nederlandse Universiteiten aan meewerken middels de Berlin Declaration. Dit houdt in dat ze open data veiliger en algemener willen maken door bijvoorbeeld vooral contracten aan te gaan met uitgevers die Open Access publiceren. De verwachting is dus dat er steeds meer kennis Open Access wordt in de komende tijd, met totaal vrije toegang als einddoel.
- **Verschil Onderzoek/Onderwijs:** Veel universiteiten hebben een aparte kennisbank voor de scripties die worden geschreven door hun studenten. Deze zijn over het algemeen vaker gratis te bezoeken, op een aantal specifieke gevallen na. Het kan zijn dat studenten kunnen aangeven of ze het openbaar gedeeld willen hebben of niet.
Bij scripties zijn deze onderzoeken meestal niet gepubliceerd of uitgebreid peer-reviewed, wat de kwaliteit van de documenten enigszins omlaag kan brengen.
Ook hier is TU Delft weer een uitzondering; alle scripties staan in dezelfde kennisbank als de rest van de kennisdocumenten. De WUR lijkt alleen masterscripties te publiceren.
- **Taal:** Een niet te vergeten detail als het gaat om kennisontsluiting in Nederland is de taal van de documenten. Alhoewel een redelijk aandeel van deze kennisdocumenten in het Nederlands is geschreven (vooral scripties), is toch het overgrote deel van de kennis geschreven in het Engels. Hiervoor zijn ook geen vertalingen beschikbaar; deze verantwoordelijkheid legt de universiteit bij de schrijver en/of lezer neer. Hierdoor is veel van de ontsloten kennis van Nederlandse universiteiten onbruikbaar voor Nederlanders die niet vaardig genoeg zijn in de Engelse taal.
Daar bovenop zijn de kennisbanken waar de kennisdocumenten te vinden zijn ook alleen in het Engels te navigeren. Dit verschilt echter wel per universiteit.

2.3 Conclusie

Veel van de kennis die wordt opgedaan aan universiteiten is helaas lastig te bereiken voor de gemiddelde Nederlander. De kennis wordt vooral gedeeld met het oog op de academische wereld; een wereld waar de voertaal Engels is en de relevante wetenschappers toegang hebben tot de benodigde academische tijdschriften. Helaas is dit voor bijvoorbeeld een beleidsmedewerker vaak niet goed te bereiken, en worden ze tegengehouden door digitale toegangsblokkades of taal. Er worden wel pogingen gedaan met Open Access, maar dit is nog niet doortastend genoeg en bereikt een beperkt aantal kennisdocumenten.

Er zijn wel enigszins verschillen te zien tussen universiteiten. Technische universiteiten lijken bijvoorbeeld sneller te zijn geneigd hun kennis open te stellen voor de buitenwereld dan andere universiteiten. Hierover is meer detail te vinden in de bijlage (Bijlage 1).

3 KENNISONTSLUITING HOGE SCHOLEN

3.1 Kennisontwikkeling

In hogescholen wordt praktijkgericht onderzoek verricht, zowel door studenten als lectoren en docent-onderzoekers. Het praktijkgericht onderzoek wordt rechtstreeks gevoed door vragen en issues uit de beroepspraktijk en uit het onderwijs. Op deze manier ontstaat er een wisselwerking tussen de praktijk, onderwijs en onderzoek, waarin studenten en onderzoekers vaak samenwerken met deskundigen uit de beroepspraktijk.

3.2 Kennisontsluiting

Het ontsluiten van kennisdocumenten door hoge scholen is een stuk meer gecentraliseerd dan bij universiteiten. De HBO kennisbank is een centrale plek waar 26 hoge scholen, waarvan allen hoog aangeschreven, hun kennisdocumenten openbaar delen. Hierdoor is er weinig verschil tussen de ontsluiting van verschillende hoge scholen. Onder de grotere hogescholen maakt alleen Breda University of Applied Sciences géén gebruik van de HBO Kennisbank. BUAS ontsluit alleen kennis via een eigen Engelse kennisbank. Verder zijn er ook een aantal hogescholen die naast de HBO Kennisbank gebruik maken van een eigen kennisbank. Deze zijn, net als de HBO Kennisbank, volledig Open Source.

In het kort zorgt de HBO Kennisbank ervoor dat hogescholen gratis en zonder onderscheid hun kennisdocumenten kunnen delen. De meerderheid van de kennisdocumenten is in het Nederlands geschreven (38.283), en ongeveer 20% van het totaal is Engels (10.301). Andere talen, zoals Duits en Frans, zijn minimaal aanwezig. Net als bij de universiteiten zijn er geen directe vertalingen beschikbaar. De verantwoordelijkheid ligt ook hier bij de schrijver en/of lezer.

Conclusie

De Nederlandse hogescholen stellen de overgrote meerderheid van hun kennisdocumenten openbaar. Op een paar uitzonderingen na (zie bijlage 2) betekent dit dat er weinig te verbeteren valt in de kennisontsluiting van hogescholen. Wel lopen ze tegen hetzelfde taalprobleem aan als universiteiten; een vertaling kost veel moeite en is daarom al snel inefficiënt, ook al heeft het zijn voordelen. Ondanks dit taalprobleem is de kennis van hogescholen erg goed bereikbaar voor werkenden in de beroepspraktijk. De nauwe samenwerking tussen praktijk en onderwijs/onderzoek versterkt dit.

BIJLAGE 1 : INFORMATIE PER UNIVERSITEIT

B1.1 Algemeen

Over het algemeen hebben universiteiten meerdere banken waar hun publicaties te vinden zijn. Een universiteitsbibliotheek is altijd beschikbaar voor studenten en medewerkers. Eigen publicaties zijn vaak wat lastiger te herleiden, en zijn verstopt in specifieke faculteiten.

B1.2 Radboud Universiteit

De Radboud Universiteit heeft haar wetenschappelijke artikelen opgenomen in de Radboud Repository (Engels). Ongeveer iets minder dan 1/3^e van de wetenschappelijke artikelen zijn Open Access.

Scripties:

Ook is er een aparte Scriptie Repository. Hierin worden alle scriptie bewaard van (oud-)studenten. Ook deze zijn niet allemaal Open Access.

Taal:

De publicaties in de kennisbanken van de Radboud Universiteit zijn in allerlei talen geschreven, maar de Repository is ingericht op Engels. Er is dan ook geen taalfilter.

De Scriptie Repository heeft ook geen taalfilter, maar is ingericht op Nederlands. Hier zijn echter scripties te vinden in meerdere talen.

Prijs:

De prijs van een artikel hangt af van waar het artikel vandaan komt. Publicaties vanuit Radboud worden in tijdschriften gepubliceerd, waar dan de kosten liggen.

B1.3 Rijksuniversiteit Groningen

De Rijksuniversiteit Groningen heeft een onderzoeks-database gevuld met publicaties, datasets, en nieuwsberichten vanuit eigen universiteit. Deze artikelen zijn voor een deel OpenAccess, maar ook een significant deel niet. De database verwijst door naar andere sites, zoals ScienceDirect.

Ook maken ze gebruik van een universiteitsbibliotheek (SmartCat) waar allerlei wetenschappelijke publicaties te vinden zijn. SmartCat is alleen te gebruiken voor studenten en medewerkers van de RUG (en de RUMc).

Scripties:

De scripties zijn opgenomen in de eerder genoemde onderzoeksdatabase. Dit is grotendeels OpenAccess.

Prijs:

De prijs van een artikel hangt af van waar het artikel vandaan komt. Publicaties vanuit RUG worden in tijdschriften gepubliceerd, waar dan de kosten liggen.

Taal:

De onderzoeksdatabase is Engels ingericht, met artikelen in een grote verscheidenheid aan talen. Er is geen mogelijkheid tot vertaling, omdat de artikelen naar andere websites doorverwijzen.

B1.4 Universiteit Utrecht

De UU heeft niet een handig te bereiken open database. Via een omweg kan je bij de universiteitsbibliotheek komen, waar je dan een gast-account kunt aanmaken via een gast-Solis-id. Hiervoor moet je een geldig legitimatiebewijs laten zien. Verder wordt alles doorverwezen naar openaccess.nl. Alles wat hier op staat is Open Access, maar niet per se van de UU zelf.

Er is verder wel een locatie waar alle publicaties van de UU zijn te vinden, namelijk NARCIS. NARCIS is een bredere kennisbank waar ook publicaties van andere universiteiten te vinden zijn.

Scripties

De UU heeft wel een scriptiebank, maar niet alle scripties zijn open access.

B1.5 Universiteit van Amsterdam

De UvA maakt gebruik van een database, UvA-DARE. Dit is de Digital Academic Repository, en hier zijn publicaties vanuit de UvA te vinden. Deze artikelen zijn deels Open Access; degene die Open Access zijn, zijn te bereiken vanaf hun eigen site (uitzonderlijk!). Niet openbare artikelen zijn lastiger te vinden en herleiden. Daarnaast heeft UvA ook een universiteitsbibliotheek, te gebruiken door studenten en werknemers.

Scripties

Alle scripties zijn te vinden in een aparte scriptiebank.

Prijs

Geen duidelijke prijs te herleiden.

Taal

De database is Engels ingericht, en de publicaties bestaan uit verschillende talen. De scriptiebank is Nederlands, maar heeft ook scripties in allerlei andere talen.

B1.6 TU Delft

In de TU Delft Repository staat al het onderzoek vanuit de TU Delft. Alle publicaties zijn simpel en gratis via de eigen site te bereiken. Ook maken ze gebruik van NARCIS. Nog lopende onderzoeken worden tijdelijk gepubliceerd in onderzoeksinformatiesysteem 'Pure'.

Scripties

Ook de scripties zijn te vinden in TU Delft Repository.

Prijs

Gratis.

Taal

De database is Engels ingericht, en de publicaties bestaan uit verschillende talen.

B1.7 TU Eindhoven

TU Eindhoven heeft een algemene onderzoeksdatabank die doorverwijst naar andere websites. Ongeveer een derde hiervan is Open Access.

Scriptie

Er is een bank met alle scripties, waarvan niet allen te downloaden zijn.

Prijs

Afhankelijk van de andere websites.

Taal

De database is Engels ingericht, en de publicaties bestaan uit verschillende talen.

De scriptiedatabank is Nederlands ingericht, en de scripties bestaan uit verschillende talen.

B1.8 Wageningen University & Research

WUR heeft een algemene onderzoeksdatabase die doorverwijst naar andere websites. Ongeveer een derde van de publicaties is Open Access.

Scripties

Er is een mogelijkheid om alle scripties te doorzoeken, maar WUR lijkt alleen masterscripties te publiceren. Deze zijn overigens wel grotendeels Open Access.

Prijs

Afhankelijk van andere websites.

Taal

De publicaties zijn er in verschillende talen.

BIJLAGE 2 : INFORMATIE PER HOGESCHOOL

De meeste hogescholen lijken gebruik te maken van de HBO Kennisbank. Hier zijn afstudeerprojecten (met een cijfer van 7 of hoger), onderzoek en artikelen te vinden van 26 hogescholen in Nederland.

Voor groene hogescholen bestaat er Greeni, een gezamenlijke website van de mediatheken van Aeres Hogeschool, HAS Hogeschool en Van Hall Larenstein. Deze is openlijk te gebruiken voor iedereen en geldt als een soort verzamelplaats voor allerlei andere databases, incl. CROW, NARCIS, de HBO Kennisbank en meer.

- NHL Stenden Hogeschool
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Hogeschool Windesheim (Flevoland & Zwolle)
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Hogeschool van Hall Larenstein
  - o Greeni & HBO Kennisbank
- Saxion Hogescholen
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Zuyd Hogeschool
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Avans Hogeschool
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Breda University of Applied Sciences
  - o Eigen kennisbank (1/4 Nederlands) met relatief weinig Open Access
- Hogeschool Inholland
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Hogeschool van Amsterdam
  - o Eigen kennisbank in het Nederlands, met grotendeels Open Access publicaties.
  - o Ook HBO Kennisbank
- Hogeschool Utrecht
  - o Alleen HBO Kennisbank
- HZ University of Applied Sciences
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Haagse Hogeschool
  - o Alleen HBO Kennisbank
- Hogeschool Rotterdam
  - o Eigen kennisbank in het Nederlands, grotendeels Open Access
  - o Ook HBO Kennisbank

De 26 deelnemende hogescholen van de HBO Kennisbank:

Aeres Hogeschool	Amsterdamse Hogeschool voor Kunsten	Avans Hogeschool
Christelijke Hogeschool Ede	De Haagse Hogeschool	De Nieuwste Pabo
Driestar Hogeschool	Fontys Hogescholen	HZ University of Applied Sciences
Hanzehogeschool Groningen	Hogeschool Inholland	Hogeschool KPZ
Hogeschool Leiden	Hogeschool Rotterdam	Hogeschool Utrecht
Hogeschool van Amsterdam	Hogeschool van Arnhem en Nijmegen	Juridische Hogeschool Avans-Fontys
Marnix Academie	NHL Stenden Hogeschool	Nederlandse Defensie Academie
Saxion	Van Hall Larenstein	Via
Windesheim	Zuyd Hogeschool	

BIJLAGE 3 : TABEL FIETSKENNIS

In deze bijlage vindt je een ruwe schatting van het aantal kennisdocumenten over het onderwerp 'Fiets' per instelling. Deze schatting komt voort uit een snelle zoekopdracht op de term. Het kan zijn dat de eigenlijke aantallen hoger of lager liggen, door bijv. het gebruik van andere termen in onderzoeken of de beperkingen van de functionaliteiten van de zoekmachine. Het is aan te raden om zelf eens een kijkje te nemen op de kennisbanken zelf, te vinden in de hyperlinks van de titel van elke instelling.

Instelling	Kennisdocumenten Onderwerp 'Fiets' (Open Access, NL)	Kennisdocumenten Onderwerp 'Bike'/'Bicycle' (Open Access, EN)
Radboud University	434 (geen OA filter)	794 (geen OA filter)
Rijksuniversiteit Groningen	7	72
NARCIS	168	591
Universiteit van Amsterdam	3	11
TU Delft	16	120
TU Eindhoven	426	43
Wageningen University & Research (& MSc bank)	65 / (105)	17 / (394)
HBO Kennisbank	71	15
Greeni	1358	26888
Breda University of Applied Sciences	12	1
Hogeschool van Amsterdam	3	0

Colofon

Kennisontsluiting Hogescholen & Universiteiten

Deze publicatie en de bijbehorende bijlage met praktijkvoorbeelden is samengesteld door CROW-Fietsberaad en in samenwerking met Tour de Force.

Over CROW-Fietsberaad

CROW-Fietsberaad is een kenniscentrum voor fietsbeleid. De doelstelling van CROW-Fietsberaad is de ontwikkeling, verspreiding en uitwisseling van praktijkgerichte kennis. CROW-Fietsberaad maakt onderdeel uit van Kennisplatform CROW.

CROW bedenkt slimme en praktische oplossingen voor vraagstukken over infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer in Nederland. Dat doen we samen met externe professionals die kennis met elkaar delen en toepasbaar maken voor de praktijk.

CROW is een onafhankelijke kennisorganisatie zonder winstoogmerk die investeert in kennis voor nu en in de toekomst. Wij streven naar de beste oplossingen voor vraagstukken van beleid tot en met beheer in infrastructuur, openbare ruimte, verkeer en vervoer en werk en veiligheid. Bovendien zijn wij experts op het gebied van aanbesteden en contracteren.

Over Tour de Force

Tour de Force is een krachtige samenwerking tussen overheden, marktpartijen, maatschappelijke organisaties, kennisinstututen en platforms die zich inzetten voor een sterker fietsbeleid in Nederland. De doelstelling van Tour de Force is ambitieus: 20% meer fietskilometers in 2027 ten opzichte van 2017. Na het succes van de 1e etappe, met de Nationale Agenda Fiets, schakelen we nu een tandje bij. In de 2e etappe gaan we voor de Schaalsprong Fiets!